

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän lausunto Vaalijalan kuntayhtymän kehysuunnitelmaan 2021-2023**379/05.00/2020****Yhall 18.08.2020 § 130**

Valmistelija: sosiaalityön päällikkö Ritva Pääkkönen, puh. 040 594 9012, ritva.paakkonen(at)ylasavonsote.fi, hyvinvointijohtaja Seija Kärkkäinen, puh. 040 747 0506, seija.karkkainen(at)ylasavonsote.fi.

Vaalijalan kuntayhtymä on pyytänyt lausuntoa kuntayhtymältä sekä omilta jäsenkunniltaan Vaalijalan kuntayhtymän kehysuunnitelmasta 2021 – 2023. Lausuntopyynnössä pyydetään ottamaan kantaa kehysuunnitelmaan ja neljään erilliskysymykseen, jotka ovat:

1. Onko Vaalijalan neljä päätavoitetta sote-uudistuksessa sopusoinnussa näkemysten kanssa?
2. Liikkuvia kuntoutuspalveluja kunnissa periaatteessa toivotaan, mutta valmius niitä ostaa on edelleen vähäinen. Millä tavoin Vaalijalan tulisi edistää asiaa?
3. Vaalijalan talous on ollut viimeiset vuodet vahvempi kuin julkisilla Sote-palvelujen tuottajilla yleensä. Onko asiasta haittaa?
4. Kiinnostaisiko lausunnonantajaa osallistua Vaalijalan kuntakokoukseen vuosittain?

Vaalijalan kehysuunnitelma 2021 - 2023

Kokonaisuutena Vaalijalan kehysuunnitelmassa 2021- 2023 on kuvattu hyvin vallitseva hallinnollinen ja lainsäädännöllinen tila, joka osaltaan viivästyttää erityisesti avopalveluiden palvelurakenteen kehittämistä.

Suunnitelmassa palvelutoiminnan tavoitteeksi on esitetty, että haasteellisten tilanteiden arviointi ja selvittäminen tapahtuvat kaikkien asiakasryhmien osalta asiakkaan omassa toimintaympäristössä. Työkäytännöllä tavoitellaan kuntoutuksen vaikuttavuutta ja kustannussäästöjä. Mikäli tällä tarkoitetaan liikkuvia palveluita asiakkaan omaan asuin- ja toimintaympäristöön, suunta on tarkoituksenmukainen. Liikkuvien palveluiden työmallit ja kustannukset tulevat kuitenkin olemaan haaste. Kuntayhtymä näkee, että liikkuvat palvelut tulee tuottaa seudullisina ja maakunnallisina palveluina, jolloin palvelujen kustannustaso säilyy kohtuullisena ja

alueellinen osaaminen vahvistuu. Liikkuvien palveluiden sisällössä tulee korostua paikallisten toimijoiden konsultointi ja koulutus suoran asiakastyön sijaan. Liikkuvissa palveluissa tulee huomioida myös etäyhteyksien käyttäminen.

Palvelutoiminnan kuvatuista riskeistä kuntayhtymä näkee merkittävimpänä kuntasektorin taloudellisen kantokyvyn. Vaalijalan tulee huomioida kuntien taloudellinen tilanne niin, ettei palveluiden hintataso nouse kehysuunnitelman vuosina. Palveluasumisen hintatason tulee noudattaa vastaavien kilpailutettujen palveluiden hintatasoa.

Vastaukset erilliskysymyksiin

Kuntayhtymä katsoo, että sote-uudistuksessa ei tavoitella Vaalijalan palvelujen säilymistä yhtenä kokonaisuutena. Asiakasnäkökulmasta avo- ja kuntoutuspalvelut tulee tuottaa mahdollisimman lähellä asiakkaan asuinpaikkaa. Tämä mahdollistetaan kuntayhtymän asiakkaille vain seudullisina ja maakunnallisina palveluina. Vaalijalan asema KYS:n erityisvastuualueen palvelujen tuottajana tulee määrittymään sote-uudistuksen tavoitteiden ja organisoitumisen kautta.

Liikkuvien palveluiden edistämisessä tärkeää on tarkentaa mille maantieteelliselle alueelle palveluita tarjotaan, onko liikkuvilla palveluilla omia maakunnallisia työntekijöitä ja miten palvelut hyödyntävät etäyhteyksillä tapahtuvaa kohtaamista. Liikkuvien palvelujen hintataso oheiskustannuksineen tulee vastata kuntien oman tuotannon kustannustasoa.

Talouden vahvistaminen laajentamalla palvelujen myyntiä valtakunnallisesti on myönteinen kehitys. Merkittävää kuitenkin on, että jäsenkunnat käyttävät Vaalijalan palveluita ilman kilpailutusta. Palvelujen hintatason Vaalijala määrittelee itse, jolloin käytäntö vahvistaa sen taloutta. Kuntayhtymällä ei ole mahdollisuutta vaikuttaa asiakaspalveluostojen hintatasoon. Nykyisessä kuntatalouden tilassa Vaalijalan palvelujen hintataso on liian korkea. Tämä on johtanut kuntayhtymässä ostojen vähentämiseen ja oman tuotannon vahvistamiseen.

Kuntakokouksien luonne on lähinnä informatiivinen, jolloin lausunnon antajan mahdollisuudet vaikuttaa käsiteltäviin asioihin ovat rajalliset. Lausunnonantaja on kiinnostunut osallistumaan kuntakokoukseen etäyhteydellä.

Kuntayhtymä palvelujen järjestäjänä

Kuntayhtymän kokonaistavoitteena palvelujen järjestämisessä on

edelleen lähialueella tuotettavat palvelut, jotka vastaavat asiakkaiden palvelutarpeisiin. Tämä edellyttää peruspalveluiden vahvistamista ja erityisosaamisen lisäämistä peruspalveluissa. Erityisen tärkeää lähi- ja seudulliset palvelut ovat lasten ja nuorten kohdalla perhesiteiden ja kasvuympäristön säilyttämiseksi. Tätä palveluverkostoa voivat tukea Vaalijalan kuntayhtymän asiakastyötä tukevat liikkuvat palvelut.

Kehitysvammaisten palvelut tulee integroida mahdollisimman laajasti olemassa oleviin peruspalveluihin. Vammaisten lähi- ja seudullisten palveluiden lisäksi tulevaisuudessa tarvitaan maakunnallinen erityispalveluyksikkö, joka tulee tekemään vaativien asiakkaiden moniammatilliset arvioinnit ja hoito- ja kuntoutussuunnitelmat ja joka konsultoi seudullisia palveluita tarvittaessa jalkautuen asiakkaan toimintaympäristöön.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän toiminta-alueella on riittävä määrä kehitysvammaisten erityyppisiä asumispalveluita mukaan lukien vammaisten lasten tilapäishoitopaikkoja eikä lisäostoihin ole tarvetta. Kuntayhtymän tavoitteena on vahvistaa kehitysvammaisten asumispalveluita omana tuotantona palvelun laadun ja kokonaistaloudellisuuden varmentamiseksi.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymällä on järjestämisvastuu kehitysvammahuollon palveluista lisälmen ja Kiuruveden kaupungin sekä Sonkajärven ja Vieremän kunnan osalta.

Lisäksi esitämme, että kuntayhtymään tulisi nimetä erillinen omistajaohjausryhmä tai toimielin, joka ohjaa ja linjaa kuntayhtymän toimintaa siten, että omistajien näkökulma sekä taloudelliset resurssit tulee huomioitua.

Esityslistan lisäaineistona:

- Lausuntopyyntö 11.6.2020 ja Vaalijalan kuntayhtymän kehysuunnitelma 2021 - 2023

Valmistelijan päätösehdotus:

Yhtymähallitus hyväksyy kuntayhtymän lausuntona Vaalijalan kuntayhtymän kehysuunnitelmaan 2021 - 2023 valmistelijan asiaselostuksessa olevan lausunnon mukaisesti.

Toimitusjohtajan päätösehdotus:

Hyväksytään valmistelijan esityksen mukaisesti.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

